

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.21.327/2016/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Ozvári-Lukács Ádám ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** felperesnek – az OBH Jogi Képviselési Osztály által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2016. július 14. napján kelt 10.P.20.570/2016/23. számú ítélete ellen a felperes részéről 24. sorszámmal előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja**.

Kötelezi a felperest, fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 20.100,- (Húszezer-egyszáz) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket, míg a fennmaradó 60.500,- (Hatvanezer-ötszáz) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A **(település 1 neve)**-i Járásbíróság előtt 13.B.... számon a felperes és társai ellen volt folyamatban büntetőeljárás. A 27. számú jegyzőkönyv szerint a felperes a 2013. március 19-i tárgyaláson szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, ezért a bíróság új tárgyalási hatánapul 2013. április 23-át tűzte ki, melyre egyidejűleg – a tárgyalásokon való megjelenésének sorozatos elmulasztása miatt – elővezetését rendelte el. A **(település 2 neve)**-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának jelentése szerint az elővezetés nem járt eredménnyel a felperes **(település 2 neve), (utca, házsám)** alatti bejelentett lakcíméről, mivel az ingatlant lebontották, életvitelszerűen ott lakni nem lehet. A bíróság az intézkedés kapcsán felmerült 7.000,- forint elővezetési költség viseléséről rendelkezett 72. sorszámmal végzésével és annak megfizetésére a felperesi vádlottat kötelezte. Az **(alperes neve)** mint másodfokú bíróság 1.Bpkf.... sorszámmal végzésével a végzést helybenhagyta.

A felperes az április 23-ára kitűzött tárgyaláson nem jelent meg, ekkor a bíróság új hatánapul 2013. május 7-ét tűzte ki. Az elővezetés sikertelensége miatt 36. sorszámmal lekérdezte a felperes lakóhelyét, eszerint bejelentett lakcíme továbbra is a **(település 2 neve), (utca, házsám)** volt. Majd a bíróság 2013. május 13-án 37. sorszámmal elfogatóparancsot bocsátott ki ellene a Be.73. § (3) bekezdése alapján.

A felperes 2013. május 22-én megjelent a **(település 2 neve)**-i Rendőrkapitányságon, ahol őrizetbe vették, ezért a **(település 1 neve)**-i Járásbíróság 38/I. számú intézkedésével az elfogatóparancsot másnap visszavonta és az ügyben 2013. június 13-ára újabb tárgyalást tűzött ki. A felperes ... Megyei Rendőr-főkapitányságnak címzett 2013. május 27-én kelt panaszát – a bíróság 49. sorszámmal felhívásában foglaltakra tett nyilatkozatával - az elfogatóparancs kibocsátása elleni fellebbezésnek tekintette.

A felperes a büntetőügyben 2013. március 12-én elfogultságot jelentett be a **(település 1 neve)**-i Járásbíróság, illetve ... megye valamennyi bírósága ellen. A Szegedi Ítéltábla 2013. július 11-én Bkk.... számú végzésével az **(alperes neve)** és az illetékességi területén működő valamennyi helyi bíróság kizárását megtagadta.

A **(település 1 neve)**-i Járásbíróság a büntetőeljárás eredményeként a felperest jogerősen bűnösnek mondta ki kétfrendbeli rágalmazás vétségében, ezért megrovásban részesítette.

A felperes keresetében 1.007.000,- forint nemvagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetét arra alapította, hogy mint a ... párt országos elnöke és annak korrupcióellenes csoportja országos vezetője hátrányt szenvedett egy napos fogvatartása miatt. Sételmezte, hogy a **(település 1 neve)**-i Járásbíróság nem vette figyelembe azon kérését, miszerint **(település 2 neve)**-ben vagy **(település 4 neve)**-en hallgassák meg. Előadta, 2013. április 23-át követően minden tárgyaláson részt vett, a bíróság valamennyi felhívásának eleget tett, ezért jogtalan az elővezetési költség kiszabása. Kifogásolta, hogy az elfogatóparancs akkor került kibocsátásra, amikor tárgyalás nem volt kitűzve. További véleménye szerint a bírósággal szembeni elfogultsági kifogásának elbírálása alatt nem lehetett volna folytatni a büntetőeljárást. Ugyancsak sételmezte a büntetőügyben vele szemben alkalmazott megrovást.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hangsúlyozta, a kártérítési ügy nem nyit újabb jogorvoslati lehetőséget a büntetőügyben hozott döntések ellen. Állította ugyanakkor, hogy az eljáró bíróságok jogszerűen intézkedtek, a **(település 1 neve)**-i Járásbíróság nem alkalmazott szankciót a felperessel szemben azon tárgyalás elmulasztása miatt, melynek határnapjára akadályközléssel élt, illetve idézése nem volt szabályszerű. Kiemelte, az eljáró bíróságnak a büntetőeljárás jogszabályból folyó kötelezettsége, hogy a vádlott jelenlétét a tárgyaláson biztosítsa, melyhez – a fokozatosság elvének szem előtt tartásával – a felperes esetében a lehetséges eszköz az elővezetés volt, ami viszont azért nem vezetett eredményre, mert olyan ingatlant jelentett be lakcímként, amely lakhatásra fizikailag alkalmatlan volt. Így az elfogatóparancs kibocsátása okszerűen történt, azt lényegében a vádlott magatartása idézte elő. Hozzátette, a perben a felperes bizonyítási kötelezettségének sem tett eleget.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Indokolásában a Ptk. 349. § (1) bekezdésére és 339. § (1) bekezdésére utalva hangsúlyozta, önmagában a jogszabálysértő bírói döntés nem lehet alapja a kártérítési felelősség megállapításának. A felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes jogellenes eljárása folytán, azzal okozati összefüggésben őt kár érte. Megállapította, hogy e kötelezettségének a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére nem tett eleget, az eljárással érintett ügy iratai alapján pedig a kárfelelősséghez szükséges jogellenesség sem állapítható meg. A felperes által a kereset megalapozására felhozott tényeket egyrészt valótlannak, másrészt bizonyíthatatlannak ítélte. Hozzátette, a büntetőbíróság feladata volt annak megítélése, hogy az alperes a saját eljárása során betartotta-e a rá vonatkozó törvényi előírásokat és megalapozottan hozta-e meg határozatát. Egyben rámutatott, a következőkes bírói gyakorlat szerint a kisebb súlyú, csekélyebb jelentőségű eljárás szabálysértések nem adnak alapot a kárfelelősség megállapítására.

Kifejtette, a felperes által megjelölt kár egyik eleme, az elővezetési költség egyébként sem vonható a Ptk. 355. § (4) bekezdésében meghatározott kár fogalomkörébe. Az őrizetbe vételt engedélyező elfogatóparancs a Be. 73. § (1) bekezdésén alapult, melynek sajátossága, hogy az elfogás akár egy jövőbeni tárgyalási határnap esetében is foganatosítható, ezzel biztosítva az addig távolmaradó vádlott jelenlétét. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes intézkedései megfeleltek a fokozatosság elvének, az elfogatóparancs az eredménytelen elővezetést követően került kiadásra. Az pedig a felperesnek róható fel, hogy olyan bejelentett lakcímmel rendelkezett, ahol lakhatásra alkalmas épület nem volt, ezáltal a hatóságok előtti tényleges elérhetősége ismeretlen maradt. A kárfelelősség szempontjából annak nem volt jelentősége, hogy a felperes utóbb, miután értesült a bíróság intézkedéséről, maga jelentkezett a rendőrkapitányságon, mint ahogy annak sem, hogy az eljárás elején kérte a tárgyalások távollétében való megtartását és **(település 2 neve)**-en, illetőleg **(település 4 neve)**-en történő személyes meghallgatását. Ennek kapcsán kiemelte, a Be. 67. § (1)

bekezdés előírja a tárgyalásra idézetek kötelező megjelenését, míg a Be. 69. § (1) bekezdése alapján a bíróság feladatává tett, jogszerű elővezetés elrendelésével kapcsolatban felmerült költségek tekintetében a másodfokú büntetőbíróság jogerős döntést hozott. Megjegyezte, önmagában az sem vezethet kártérítési felelősség megállapításához, ha – esetlegesen – az alperesi határozat utóbb tévesnek bizonyul.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést annak megváltoztatása és a keresetnek megfelelő döntés meghozatala érdekében. Hangsúlyozta, a ... Megyei Rendőr-főkapitányságon az elfogatóparancs elleni panasz mint fellebbezés elbírálására a mai napig nem került sor. Véleménye szerint ha az ellen fellebbezésnek nincs helye, úgy a járásbíróság felhívása jogsértő volt. Továbbra is állította, a Pp. 2. § (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz fűződő jogát sértette meg az alperes, kárfelelőssége ezen alapul. Hivatkozott a Római Egyezmény 6. cikkében foglaltakra, változatlanul hangsúlyozva, hogy a vele szemben kibocsátott elfogatóparancs jogellenes és indokolatlan volt, ezzel alkotmányos alapjoga sérült.

Hozzátette, az elfogultsági kifogás elbírálásáig a bíróság a büntetőeljárást érdemben nem folytathatta volna. Végül kiemelte, az eljárással célja a kiszabott büntetés törlése, mivel bűncselekményt nem követett el.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helyes indokai szerinti helybenhagyására irányult. Álláspontja az volt, a Pp. 2. § (1) bekezdése az ügyben nem alkalmazható, mert a felperes keresetét büntetőeljárásban elkövetett jogalkalmazói hibára alapította. A Római Egyezmény 6. cikke kapcsán kifejtette, a szerződő államok az itt írtak érvényesülését eljárásjoguk szabályozása során a jogorvoslatok és egyéb eljárási garanciák kiépítésével biztosítják. Nem minősül a tisztességes eljáráshoz való jog egyben személyhez fűződő jognak, így arra akkor sem hivatkozhatna a felperes, ha az alperes eljárási szabályt sértett volna.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, jogi következtetése is helytálló, ezért ítéletét az ítéletábra a Pp. 253. § (2) bekezdése és 254. § (3) bekezdése alapján – helyes indokai szerint – hagyta helyben. Az indokolásban szereplő nyilvánvaló elírást korrigálja annyiban, hogy a *felperesnek* róható fel az, hogy tartózkodási helye a hatóságok számára a büntetőeljárásban ismeretlen volt (7. oldal 4. bekezdés).

A fellebbezés kapcsán az ítéletábra az alábbiakat emeli ki:

A felperes keresetében kártérítési igénye alapjaként – tartalma szerint – bírósági jogkörben okozott kárra hivatkozott, nemvagyonai kárigényének alapjaként személyiségi, illetőleg alapjogi sérelemre utalt. Bírósági jogkörben okozott kárról akkor lehet szó, ha az az igazságszolgáltatás gyakorlásával, tehát a bíróság feladatainak teljesítése körében végzett tevékenységgel vagy elkövetett mulasztással okozati összefüggésben állt elő. Az ilyen kár megtérítését igénylőnek azt kell az általános szabályoknak (Ptk. 339. § (1) bekezdés) megfelelően bizonyítania, hogy a bíróság jogellenes tevékenységével vagy mulasztásával okozati összefüggésben kára keletkezett, továbbá fennállnak a Ptk. 349. § (1) bekezdésében rögzített speciális feltételek. Általánosságban véve fontos leszögezni, hogy a jogalkalmazó szervek felelősségét csak kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg (eBDT2008. 1817.). Fogalmilag kizárt ugyanakkor a polgári perben a büntetőbíróság hatáskörébe tartozó, általa jogerősen kiszabott büntetés „eltörlése”. A polgári per bírósága nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére jogerősen rótt bűncselekményt (Pp. 4. § (2) bekezdés).

A felperes sérelmezte, hogy az alperes az elfogatóparancs kibocsátásával megsértette a Pp. 2. § (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jogát.

A Pp. 2. § (3) bekezdésében írt kárfelelősség akkor állapítható meg, ha a 2. § (1) bekezdésében írt alapelvek amiatt szenvedtek sérelmet, hogy a bíróság akár mulasztással közvetlenül, akár valamely számára kötelező szabálysértéssel megsértette a tisztességes eljárást biztosító eljárási alapelveken nyugvó szabályokat. Helyesen hivatkozott az alperes fellebbezési ellenkérelmében arra, hogy a felperes által állított, büntetőeljárásban elkövetett eljárási szabálysértésre a Pp. előírásai eleve nem alkalmazhatók, arra a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény irányadó.

Lényeges továbbá, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése esetén, amennyiben arra az adott jogterület speciális rendelkezései szabályozást tartalmaznak, nem az Alaptörvény vagy a felperes által megjelölt nemzetközi egyezmény alapján érvényesíthető igény, hanem az adott eljárás jog biztosította keretek között (eBDT2016. 3507.). Ennélfogva az ítéletábrának azt kellett vizsgálnia, hogy a büntetőeljárás során a rá irányadó eljárási szabályok kirívó megsértése történt-e az elfogatóparancs kibocsátásával.

A felperes keresetében valójában személyiségi jogainak megsértését állította. A személyiségi jogi per a jogrendszerben elfoglalt helyénél, szerepénél fogva alkalmatlan bármely más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére vagy akár szakmai véleményezésére. A személyiségi jogi per ugyanis nem szolgálhat általános vagy akár különleges jogorvoslati fórumként, az ilyen igény elbíráló per bíróságának nincs jogszabályi lehetősége más eljárásra tartozó jogvita eldöntésére, szakmai véleményezésére, felülbírálatára (Kúria Pfv.IV.21.423/2014/4.). A fél személyhez fűződő joga, ezen belül emberi méltósága megsértésének megállapítására eljárási szabálysértés csak akkor adhat alapot, ha azt a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek miatt követik el (hasonlóan: Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.509/2007/4.).

Miután a felperes az alperes jogellenes magatartását – többek között – arra alapította, hogy indokolatlan és törvénytörő volt az elővezetéssel kapcsolatban felmerült költség viseléséről való rendelkezés, az eleve alaptalan, hiszen az ügyben másodfokú, jogerős büntetőbíróági döntés született, mely a személyiségi jogi per bíróságát is köti, az csupán amiatt, hogy azzal a fél nem ért egyet, nem bírálható felül.

Mindezek előrebocsátását követően az ítéletábrá érdemben vizsgálta a felperes érvelését. A Be. 73. §-a szabályozza az ismeretlen helyen tartózkodó terhelttel szembeni elfogatóparancs kibocsátásának lehetőségét. Az elfogatóparancs kibocsátása előtt a hatóságnak minden alkalommal meg kell győződnie arról, hogy a terhelt az ismert címein tartózkodik-e, van-e új bejelentett lakó- vagy tartózkodási helye, esetleg büntetés-végrehajtási intézetben van-e elhelyezve. Ez a kötelezettség független a terhelttel szembeni, azonos eljárásbeli elfogatóparancsok számától, vagyis ezeket az intézkedéseket valamennyi elfogatóparancs kibocsátása előtt meg kell tennie.

Elfogatóparancs kibocsátására – egyebek mellett – akkor van lehetőség, ha a szabadlábon lévő vádlott a tárgyaláson szabályszerű idézés ellenére nem jelenik meg (Be. 281. § (6) bekezdés). A büntetőeljárás irataiból megállapítható, hogy a felperes több alkalommal (2012. október 25., 2013. február 7., 2013. március 19.) nem jelent meg a tárgyalásokon szabályszerű idézésre. Az elfogatóparancs kibocsátását megelőzően a **(település 1 neve)**-i Járásbíróság 2013. március 19-én elrendelte elővezetését az általa bejelentett lakcíméről. Az ugyanezen a napon készült tárgyalási jegyzőkönyvet, az idézést a felperes szabályszerűen átvette, azonban a 2013. április 23-án megtartott tárgyaláson sem jelent meg. Ezalatt jutott a bíróság tudomására, az elővezetés végrehajtása miatt nem járt sikerrel, hogy a bejelentett lakcímen lakható ingatlan nincs és csak ezt követően – miután megbizonyosodott arról, hogy a felperes egyéb bejelentett lakcímmel nem rendelkezik – bocsátotta ki vele szemben az elfogatóparancsot. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy etekintetben jogszabálysértés a **(település 1 neve)**-i Járásbíróság eljárása során nem történt.

Megjegyzi az ítélet, hogy az elfogatóparancs kibocsátása előtt megtartott tárgyaláson – ellentétben a felperes érvelésével – a bíróság kitűzött új hatánapot (2013. május 7.). Mivel azonban a felperes tartózkodási helye ismeretlen maradt, ezt követően rendelkezett az elfogatóparancsról. Az intézkedés alkalmazásának kritériuma, hogy a vádlott ismeretlen helyen tartózkodjon, és a felkutatására tett intézkedések eredménytelenek legyenek, egyébként irreleváns, hogy új tárgyalási hatánap van-e kitűzve.

A felperes hivatkozott arra is, hogy a büntetőügyben eljáró bíróság tévesen tájékoztatta őt az elfogatóparancs elleni jogorvoslatról. A Legfelsőbb Bíróság EBH2001. 526. számon közzétett elvi határozatában megfogalmazta, hogy a Ptk. 339. § (1) bekezdésében és 349. § (1) és (3) bekezdésében foglalt jogszabályi rendelkezések alapján a bíróság kártérítési felelősségének megállapítására a téves jogalkalmazás általában nem szolgálhat alapul. Erre csak akkor kerülhet sor, ha a jogszabály rendelkezése teljesen és nyilvánvalóan egyértelmű, a ténymegállapítás és döntés pedig nem mérlegelés eredménye.

A fentiekből kitűnően az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra, önmagában az a tény, hogy az eljáró büntetőbíróság tévesen tájékoztatta a felperest az elfogatóparancs kibocsátása elleni panasz tekintetében a fellebbezés lehetőségéről, nem tekinthető olyan kirívó jogszabálysértésnek, mely alapul szolgálhatna kártérítési felelősség megállapítására.

A Be. 73. § (9) bekezdése szerint az elfogatóparancs kibocsátásáról szóló határozat ellen tényszerűen nincs helye jogorvoslatnak. Ez azonban nem jelenti a jogorvoslati jog elvonását, hiszen az elfogatóparancs alapján őrizetbe vett vádlott az őrizetbevétel, illetve az egyéb kényszerintézkedés alkalmazása ellen jogorvoslattal élhet. A törvényi rendelkezés gyakorlati indoka, hogy az intézkedés, illetve a határozat az ismeretlen helyen tartózkodó személlyel való közlésére – a helyzet jellegéből adódóan – nincs mód, így a jogorvoslati jog biztosítása formalitás lenne, hiszen a jog gyakorlása az adott esetben eleve kizárt. Az intézkedés jellege sem indokolja jogalkotói szempontból jogorvoslat biztosítását, mert önmagában a lakóhely, illetőleg tartózkodási hely megállapítására teendő intézkedés, a körözés elrendelése, valamint az elfogatóparancs kibocsátása tényleges hátránnyal vagy jogkorlátozással nem jár. Joghátrány csak az esetleges elfogáshoz, előállításához kapcsolódhat, az őrizetbevételt, illetve az előzetes letartóztatást elrendelő határozattal szemben pedig a jogszabály fellebbezési jogot biztosít (Be. indokolás). Mindezekre tekintettel tehát az, hogy a büntetőügyben eljáró bíróság a jogorvoslati jogról a felperest tévesen tájékoztatta, nem minősül olyan kirívó jogszabálysértésnek, mely megalapozná az alperes kártérítési felelősségét, ezzel a felperest joghátrány nem érte, igazolt kára nem keletkezett.

A felperes az eljárás során – ahogyan azt az elsőfokú ítélet is rögzíti – nem bizonyított olyan az alperesi jogellenes magatartást, mulasztást, mellyel összefüggésben kára keletkezett volna, következésképpen a törvényben foglalt konjunktív feltételek fennállásának hiányában a kártérítési követelés eleve alaptalan.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viseléséről – részleges költségmentessége folytán - a felperest a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése szerint kötelezte, míg a fennmaradó rész a vonatkozó IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam terhére marad.

Szeged, 2017. március 10.

Dr. Kiss Gabriella s.k.. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.. Bálint Attila s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró